

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Zmiana przepisów w zakresie podziału dotacji dla uczelni publicznych i niepublicznych wynika:

- 1) ze zmian przepisów materialnych ustawy mających wpływ na podział dotacji, wprowadzonych ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198);
- 2) z doświadczeń ze stosowania przepisów dotychczas obowiązującego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 lutego 2012 r. w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 789), wskazujących na potrzebę wprowadzenia korekt umożliwiających bardziej efektywne naliczanie dotacji.

Z uwagi na fakt, iż zmiany wymaga treść samego rozporządzenia, jak i dziewięciu z jedenastu załączników, podjęto decyzję o opracowaniu projektu nowego rozporządzenia.

W porównaniu do aktualnie obowiązującego rozporządzenia proponuje się wprowadzenie zmian w zakresie:

- 1) przepisów ogólnych rozporządzenia w szczególności:
 - dostosowania nazwy dotacji określonej w § 4 rozporządzenia do nazwy przyjętej w art. 94 ust. 1 pkt 3 znowelizowanej ustawy. Do dotychczasowej nazwy dodano wyrazy „i ochrony ludności” rozszerzając tym samym katalog zadań finansowanych z tej dotacji;
 - doprecyzowania stanów, według których uczelnie są zobligowane do przesyłania danych dotyczących studentów, doktorantów oraz nauczycieli akademickich;
- 2) załącznika nr 1 dotyczące w szczególności:
 - wyodrębnienia dodatkowej grupy uczelni publicznych, tj. uczelni wojskowych w zakresie kształcenia osób cywilnych, na którego finansowanie będzie dokonywany osobny podział dotacji podstawowej. Powyższa zmiana wpłynie na zwiększenie porównywalności uczelni znajdujących się w poszczególnych grupach uczelni, wyrównując warunki uzyskiwania przez nie dotacji podstawowej. Na wydzielenie grupy uczelni wojskowych znaczący wpływ ma także drugi i trzeci etap realizacji podwyżek wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych. Uczelnie wojskowe otrzymają za pośrednictwem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego środki na realizację drugiego i trzeciego etapu podwyżek dla pracowników cywilnych uczelni publicznych. Wyodrębnienie grupy uczelni wojskowych w ramach podziału dotacji podstawowej ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego pozwoli zachować odrębność środków przeznaczonych na zwiększenie wynagrodzeń, a tym samym spowoduje przeniesienie na kolejne lata kwoty zwiększeń przyznanej w latach 2014 i 2015. Środki, z których pochodzą te zwiększenia, zostały zaplanowane w ramach odpowiednich rezerw celowych

określonych w ustawach budżetowych na kolejne lata, i skalkulowane z wyodrębnieniem analitycznym uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz uczelni wojskowych. Przy projektowaniu przepisów uwzględniono fakt, iż uczelnie wojskowe otrzymują z budżetu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego dotację podstawową w zakresie zadań określonych w art. 94 ust. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy, dotyczącej kształcenia studentów studiów stacjonarnych oraz uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich niebędących żołnierzami zawodowymi lub kandydatami na żołnierzy, natomiast pozostałe uczelnie publiczne z przyznanych z budżetu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego środków realizują pełny zakres zadań określonych w art. 94 ust. 1 pkt 1;

- zastąpienie składnika dostępności kadry uczelni publicznej składnikiem proporcjonalnego rozwoju kształcenia. W nowym składniku nie będą uwzględniani studenci oraz doktoranci studiów niestacjonarnych. Zmiana wynika w głównej mierze z dążenia do poprawy czytelności poszczególnych części składowych wzoru w odpowiedzi na uwagi zgłaszane przez uczelnie oraz do uproszczenia podziału części dotacji objętej tym składnikiem, co ułatwi jego stosowanie zobowiązany do tego podmiotom;
 - dostosowania mechanizmu korekty przeliczeniowej liczby studentów i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich do zmienionych przepisów art. 8 ust. 4 ustawy dotyczących zwiększenia liczby osób, które uczelnia publiczna może przyjąć na dany rok akademicki;
 - uwzględnienia w składniku badawczym uczelni realizującej projekty badawcze w ramach konsorcjum jako jego członek niebędący liderem. W składniku będą także uwzględniane projekty badawcze realizowane w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki oraz wszystkie projekty badawcze realizowane w ramach programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020) „HORYZONT 2020”;
 - zmiany wag poszczególnych składników;
 - zmiany w mechanizmie premiującym łączące się uczelnie publiczne. Wydłużono okres możliwego zwiększenia finansowania do pięciu lat oraz objęto nim dodatkowo uczelnie, w których nie wystąpił spadek dotacji, a określona dotacja podstawowa będzie niższa niż 102% sumy dotacji łączonych uczelni z roku połączenia;
 - zmiany w składniku studencko-doktoranckim polegającej na rezygnacji z wyłączenia studentów studiów stacjonarnych studiujących na drugim i kolejnym kierunku studiów w związku ze zmianą wprowadzoną w art. 99 ustawy;
 - określenia w składniku kadrowym parametru *Z* dla nauczycieli akademickich, dla których uczelnia jest drugim lub kolejnym miejscem pracy. Parametr *Z* ustalono na poziomie 0,6 dla uczelni nadzorowanych albo finansowanych w zakresie kształcenia cywilnych stacjonarnych studentów i doktorantów przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz 0,8 dla pozostałych uczelni;
- 3) załącznika nr 2 i 3 dotyczące dostosowania ich treści do zmian wprowadzonych w art. 99 znowelizowanej ustawy, polegające na rezygnacji z wyłączenia studentów studiów stacjonarnych studiujących na drugim i kolejnym kierunku studiów;

- 4) załącznika nr 4 dotyczące przede wszystkim wydzielenia dodatkowej części z dotacji dla uczelni wojskowych na zadania związane z obroną narodową. Propozycja zmiany ma na celu wprowadzenie możliwości scentralizowanego zamawiania i finansowania kursów specjalistycznych o wysokiej kosztochłonności w ramach dotacji udzielanej uczelniom wojskowym. Zastosowane rozwiązanie umożliwi ustalenie dotacji na finansowanie kursów specjalistycznych na poziomie zapewniającym pokrycie rzeczywistych kosztów. Wprowadzono także zmianę pozwalającą na zakup sprzętu wojskowego przez centralny organ logistyczny i przekazywanie go uczelni do użytkowania;
- 5) załącznika nr 5 dotyczące dostosowania do zmienionego brzmienia art. 94 ust. 1 pkt 3 ustawy. Nazwę dotacji określoną w nagłówku oraz ust. 1 dostosowano do nowego brzmienia art. 94 ust. 1 pkt 3 ustawy poprzez dodanie wyrazów „i ochroną ludności”;
- 6) załącznika nr 8 wynikające z przeprowadzonej analizy rynku lotnictwa cywilnego oraz kosztów szkoleń. Wprowadzono zmiany współczynników wagowych kosztów kształcenia. Uwzględniono także zapotrzebowanie na pilotów śmigłowców i mechaników zgłaszane przez polskie podmioty pożytku publicznego;
- 7) załącznika nr 9 dotyczące uwzględnienia we wzorze określającym podział dotacji liczby studentów studiów stacjonarnych III–V roku na kierunku analityka medyczna. Przedmioty kierunkowe realizowane na III–V roku studiów na kierunku analityka medyczna są prowadzone przy wykorzystaniu zasobów ludzkich oraz bazy lokalowej medycznych laboratoriów diagnostycznych będących częścią składową szpitali klinicznych. Ponadto część zajęć dydaktycznych jest realizowana bezpośrednio z wykorzystaniem bazy dydaktycznej szpitali klinicznych;
- 8) załącznika nr 10 dotyczące modyfikacji wzoru podziału dotacji. Zmiana ma na celu zmniejszenie dysproporcji w przyznawanych poszczególnym uczelniom kwotach dotacji oraz dostosowanie przyznanej dotacji do faktycznie ponoszonych przez uczelnie kosztów;
- 9) załącznika nr 11 dotyczące wydzielenia dla grup uczelni publicznych i niepublicznych kwot dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. Zmiana ta pozwoli na usprawnienie oraz przyspieszenie procesu podziału tej dotacji. W załączniku doprecyzowano także, iż do określenia wysokości dotacji dla poszczególnych uczelni wykorzystywane są informacje o liczbie osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem właściwego organu. Powyższa zmiana ma na celu usunięcie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych dotyczących danych wykorzystywanych do podziału tej dotacji. Należy także podkreślić, iż dotychczas do podziału dotacji uwzględniane były dane zgodne z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, które podawane są przez uczelnie na podstawie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) lub innych orzeczeń traktowanych na równi z tymi orzeczeniami stwierdzającymi niezdolność do pracy. Uwzględnienie przy naliczaniu dotacji wyłącznie osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem właściwego organu, jest także akceptowane przez organizacje i stowarzyszenia zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych w uczelniach.

Jedynie liczba tych osób jest obiektywnie weryfikowalna. Celem dostosowania przepisów załącznika do przepisów art. 106a znowelizowanej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, wprowadzono w załączniku pojęcie dotacji kalkulacyjnej dla uczelni niepublicznych.

W załączniku nr 6 określającym sposób podziału dotacji dla uczelni artystycznych na zadania związane z działalnością kulturalną w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz załączniku nr 7 określającym sposób podziału dotacji dla uczelni morskich na zadania związane z utrzymaniem statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych dla kadr morskich wprowadzono niewielkie zmiany redakcyjne wynikające z zasad techniki prawodawczej.

W pozostałym zakresie zachowano rozwiązania przyjęte w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia z dniem następującym po dniu ogłoszenia spełnia przesłanki określone w art. 4 ust. 2 oraz art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172, z późn. zm.), ponieważ przemawia za tym ważny interes państwa (projektowaną regulację stosuje się do podziału dotacji, którą uczelnie otrzymają na rok 2015) i nie jest sprzeczne z zasadą demokratycznego państwa prawnego, o której mowa w art. 2 Konstytucji. Rozporządzenie będzie miało zastosowanie do podziału dotacji dla uczelni publicznych i niepublicznych począwszy od dnia 1 stycznia 2015 r.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 204 r. Nr 65, poz. 597).

Przedmiot regulacji objętej projektowanym rozporządzeniem stanowi wyłączną domenę prawa krajowego i nie jest objęte zakresem prawa Unii Europejskiej.